

Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K

Att.: Jarl Damgaard

23. januar 2006

Dette brev er sendt til Undervisningsministeriet, da det ifølge § 13 i lov om Danmarks Evalueringsinstitut står anført, at generelle klager over en evalueringsproces skal stiles til Undervisningsministeriet.

Første afsnit – Det overordnede formål med nærværende brev

Nærværende brev er en klage vedrørende den igangværende evaluering af psykoterapeutiske uddannelser i Danmark under ledelse af Danmarks Evalueringsinstitut (EVA). Klagen er begrundet i:

1. at sammensætningen af ekspertpanelet ikke er hensigtsmæssig i forhold til den forventede evaluering, da medlemmerne hverken inkluderer universitetsprofessorer med en viden om psykoterapi eller eksperter i psykoterapi fra andre lande. Hvis disse to grupper havde været inkluderet i ekspertpanelet, ville evalueringsprocessen højst sandsynligt have været beskyttet mod egeninteresser fra konkurrerende professioner.
2. at strukturen ikke tillader de evaluerede institutledere og undervisere at tale direkte med ekspertpanelet samt besvare spørgsmål direkte.
3. at de repræsentanter fra EVA, der mødes med institutterne, ikke er kvalificerede til opgaven, da de ikke har indgående kendskab til det område, de undersøger, nemlig psykoterapi.

Der har gennem lang tid været konkurrence mellem professionerne psykiatri, psykologi og psykoterapi. På denne baggrund har den igangværende evaluering fra starten været behæftet med svagheder med et ekspertpanel bestående af psykiatere og psykologer, der alle:

1. arbejder i et klinisk miljø (som kan sammenlignes med et universitetsmiljø).
2. har en psykoanalytisk/psykodynamisk baggrund, hvilket betyder, at de alle arbejder ud fra en modalitet, der er forskellig fra de ni modaliteter inden for psykoterapi, som er under evaluering.
3. tilsyneladende ikke har erfaring inden for undervisning af voksne.

Begrundet i ovenstående beder vi Undervisningsministeriet om at afbryde denne evalueringsproces og påbegynde en ny med en opbygning, der indeholder:

1. et objektivt ekspertpanel indeholdende universitetsprofessorer med kendskab til psykoterapi og voksenundervisning samt autoriserede eksperter i psykoterapi fra andre lande. Dette skal sikre, at evalueringen sker i overensstemmelse med § 6, stk. 8, 2. pkt. i lov om Danmarks Evalueringsinstitut, hvorefter evalueringsgruppen består af personer med særlig sagkyndig ekspertise på det område, der skal evalueres, jf. herved også § 14, stk. 1 i vedtægt for Danmarks Evalueringsinstitut.
2. direkte kontakt mellem ekspertpanelet og institutledere og undervisere.
3. repræsentanter fra en evalueringsinstitution, der har kendskab til psykoterapi.

Psykoterapi er blevet anerkendt og autoriseret af regeringerne i Østrig, Storbritannien, Tyskland og Frankrig. I disse lande undervises der i psykoterapi på universiteterne på Bachelor-, Master- og PhD-niveau. Desuden er autoriserede psykoterapeuter blevet tilknyttet det offentlige sygesikringsystem.

Andet afsnit – Baggrundsviden, støttende bevismateriale og forklaring

Initiativet til evaluering af psykoterapeutiske uddannelser kom fra Social-, Undervisnings- og Sundhedsministeriet, da disse ministerier blev klar over, at behovet for psykoterapi specielt til behandling af spiseforstyrrelser er meget større end det, psykologer og psykiatere med specialtræning i psykoterapi kan opfylde. Ansvar for denne evaluering landede i Socialministeriet, hvor Lotte Mac var den ansvarlige leder for projektet.

EVA's evaluering påbegyndtes officielt den 1. marts 2005, og proceduren for deres evaluering kan ses på deres hjemmeside www.eva.dk.

Forfatterne til nærværende brev er de to ledere af Gestaltterapeutisk Institut ApS (GI). GI påbegynder sit 24. år til august med uddannelse af gestaltterapeuter (jf. bilag 1). I indeværende år har vi 44 studerende fordelt på 4 moduler. Fra instituttets start i 1982 har Bente Kirk-Campbell lagt vægt på kvalitet frem for kvantitet, og GI har ønsket at have en forholdsvis lille lærer- og elevgruppe.

Fra begyndelsen har GI ønsket, at psykoterapeuter skulle blive statsanerkendt på linie med andre professioner, f.eks. fysioterapeuter, ergoterapeuter, afspændingspædagoger / psykomotorikere og psykologer.

GI pre-kvalificerede sig uden problemer til evaluering af EVA, da GI mere end opfyldte kravene til pre-kvalifikation. GI har 1.208 undervisningstimer sammenlignet med de 800 undervisningstimer, som pre-kvalifikationen kræver. GI har haft en ekstern censor gennem de sidste 6 år, og GI har haft en 4-årig uddannelse siden 1987.

GI har haft en sund økonomi siden stiftelsen, og ledelsen har på intet tidspunkt været afhængig af indkomst fra GI's drift.

Vi beder Undervisningsministeriet undersøge og udfærdige en bedømmelse af rimeligheden og objektiviteten af EVA's evaluering af psykoterapeutiske uddannelsesinstitutioner ud fra følgende grunde, som anføres fra de mest generelle til de mere specifikke:

1. Ud fra vor erfaring og mening er EVA's evaluering blevet negativt influeret af den konkurrence, som psykiatere og psykologer har oplevet fra psykoterapi. Dette har vist sig i debatten i Kristeligt Dagblad (jf. bilag 2). På grund af pres fra psykiatere og psykologer er Socialministeriets oprindelige ønske om anerkendelse af psykoterapi blevet ændret til akkreditering og nu kun til en evaluering.
2. Efter vor erfaring og mening er den af EVA valgte opbygningen af evalueringen fra starten behæftet med mangler.
3. Opbygningen i evalueringsprocessen er, at institutterne fremlægger en lang skriftlig ansøgning (jf. bilag 3), som i første omgang blev læst af 2 medlemmer af ekspertpanelet. Efter klager blev proceduren ændret til, at alle seks medlemmer af ekspertpanelet læste institutternes ansøgninger. Efter godkendt ansøgning følger et besøg på uddannelsesstedet, hvor 2 repræsentanter fra EVA i løbet af en dag først mødes med ledelsen, derefter med en bredt sammensat gruppe af studerende og færdiguddannede terapeuter, derefter følger et møde med lærergruppen, dernæst med de eksterne censorer og til slut igen med ledelsen (jf. bilag 4).

En af repræsentanterne fra EVA, Henriette Pedersen, har en uddannelse som sociolog, og en anden, Jesper Bramsby, har en uddannelse som økonom. De indrømmede ved vort første orienterende møde med EVA, at de ikke har nogen baggrund indenfor psykoterapien og dens begreber og terminologi.

Under besøget på instituttet stillede de to repræsentanter fra EVA spørgsmål, som ekspertpanelet havde stillet dem. De to repræsentanter forstå ikke vore svar, hvorefter de rapporterer tilbage til ekspertpanelet. Opbygningen i evalueringsprocessen tillader ikke institutlederne og underviserne at mødes med eller have en dialog med ekspertpanelet. Vi bad om at få lov til at mødes med medlemmer af ekspertpanelet og blev informeret om, at dette var for bekosteligt. Derefter tilbød vi at betale omkostningerne i forbindelse med et møde med to medlemmer af ekspertpanelet og fik at vide, at dette ikke kunne lade sig gøre.

Den grundlæggende opbygning af denne evaluering, der har en "kinesisk mur" mellem ekspertpanelet og de institutter, der bliver evalueret, er først og fremmest en opbygning, der lægger op til feilkommunikation og misforståelser. For det andet tillader den grundlæggende opbygning, at ekspertpanelet handler ud fra deres forudfattede mening om psykoterapi uden at føle ansvarlighed for at høre institutledernes og undervisernes forklaring og uddybning af grundene til at opbygge uddannelsen på pågældende vis.

Vor advokat, Erik Nyborg fra advokatfirmaet Nyborg og Rørdam, benyttede følgende metafor til beskrivelse af situationen: Det er, som hvis du sender en tømrer ud for at evaluere elektroingeniører, hvorefter tømreren rapporterer tilbage til bygningsingeniører, som ønsker at have kontrol med de elektriske installationer inde i bygningerne.

4. Det af EVA udpegede ekspertpanel består af 4 læger / psykiatere og 2 psykologer, som alle har en psykoanalytisk baggrund. Deres baggrund viser, at de har en meget snæver kompetence i forhold til både psykoterapeutiske retninger og til uddannelse af psykoterapeuter. Ekspertpanelet er alt for ensidigt sammensat.

Psykoterapien er fjernt beslægtet med psykoanalysen. I dag er der mange modaliteter indenfor psykoterapi, hvoraf 9 er repræsenteret i de 12 institutter, der er præ-kvalificeret til evaluering i EVA. Der er fundamentale forudsætninger og teoretiske antagelser samt en historisk baggrund som adskiller den psykoanalytiske modalitet og de psykoterapeutiske modaliteter, som skal evalueres. Psykoanalysen er baseret på en medicinsk model og fokuserer på sygdom og diagnose. Hver af de psykoterapeutiske retninger, der skal evalueres, har sine egne teoretiske antagelser, og for gestaltterapiens vedkommende er disse baseret på et eksistentialistisk og humanistisk livssyn med fokus på at finde og aktivere ressourcerne og det sunde i klienten. Indenfor psykoanalysen er det et krav, at man først uddanner sig til læge, derefter specialiserer sig indenfor psykiatri og til slut indenfor psykoanalyse.

For de modaliteter indenfor psykoterapi, der evalueres, kræves en uddannelse på Bachelor-niveau indenfor det humanistiske eller sundhedsfaglige område, og på denne uddannelsesmæssige baggrund bygges en specialiseret uddannelse som psykoterapeut ovenpå. Med ekspertpanelets sammensætning, hvor alle medlemmer repræsenterer én modalitet, som adskiller sig fra psykoterapi, har denne evaluering en struktur, der lægger op til inkompetence baseret på manglende forståelse og kendskab samt en struktur, der er ubeskyttet overfor ekspertpanelets egeninteresser.

Ifølge § 6, stk. 8, 2. pkt. i lov om Danmarks Evalueringsinstitut består evalueringsgruppen af personer med særlig sagkyndig ekspertise på det område, der skal evalueres. Efter bestemmelsens forarbejder (bemærkningerne til § 6 i lovforslag nr. L81, folketingsåret 1998-99) skal evalueringsgruppens medlemmer bidrage med særlig sagkyndig indsigt i det område, der er genstand for evalueringen. Efter vor opfattelse indebærer denne bestemmelse, at mindst en person i ekspertpanelet skal have baggrund i hvert enkelte af de specialiserede modaliteter i psykoterapi, der evalueres.

Det ser ud som om EVA i stedet for at vælge kvalificerede og uvildige eksperter har valgt personer, som repræsenterer de faggrupper, der er i konkurrence med psykoterapeuterne.

Et af medlemmerne af ekspertpanelet, Dorte Sestoft er citeret for at have udtalt, at psykoterapi kun bør udøves af terapeuter, der er uddannede læger (jf. bilag 5).

Lotte Mac, som repræsenterede Socialministeriet i februar 2005 på et orienteringsmøde for institutledere om evalueringen, fastslog, at formanden for Psykologforeningen, Roal Ulrichsen, diskvalificerede sig til at deltage i ekspertpanelet på baggrund af sine udtalelser ved møder og indlæg i debatten om psykoterapi i Kristeligt Dagblad (jf. bilag 2). Hans mening er, at man skal være mindst psykolog for at udøve psykoterapi.

Efter § 6, stk. 4, 4. pkt. skal bestyrelsen for Danmarks Evalueringsinstitut sikre, at medlemmerne af ekspertpanelet ikke er inhabile. Dette skal efter bestemmelsernes forarbejde sikre, at der ikke er tvivl om en evalueringsgruppes uafhængighed på det område, der skal evalueres. Det fremgår endvidere af pkt. 4 i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 81, folketingsåret 1998-99, at forslaget om evalueringsvirksomheden bl.a. afspejler et hensyn til, at det sikres, at evalueringerne og hermed evalueringernes anbefalinger og konklusioner fremstår som reelt uafhængige i evalueringsvirksomheden af bl.a. særinteresser.

Efter vor opfattelse giver det faktum, at ekspertpanelet består af en række personer med psykiatrisk eller psykologisk uddannelse, anledning til tvivl om ekspertpanelets uafhængighed på det område, som er genstand for evalueringen.

5. I EVA's instruktioner til udfyldelse af ansøgningsskemaet (jf. bilag 3) blev det understreget, at der skulle skrives korte og præcise svar. På det efterfølgende besøg på uddannelsesstedet blev det klart, at de ønskede lange og detaljerede svar. Dette var specielt udtalt, hvad angår formålet med uddannelsen, hvor Henriette Pedersen og Jesper Bramsbye spurgte ind til formål adskillige gange. Vi betragter det som vildledende at udbede sig korte og præcise svar, når det, der efterspørges, er lange og detaljerede svar (jf. bilag 6, GI's brev af 8. juli med uddybende kommentarer efter besøget på GI den 24. juni 2005).

6. Under dette punkt følger et eksempel til illustration af ovenstående punkt 3 og 4. På dagens første møde med institutlederne den 24. juni spørger den ene repræsentant fra EVA, Henriette Pedersen, om gestaltterapiens rødder. Ved besvarelsen af dette spørgsmål nævnte vi blandt andet bioenergetik og Wilhelm Reich. Henriette Pedersen afbrød besvarelsen af spørgsmålet for at sige: "Vi kan ikke finde Wilhelm Reich's bøger i pensum". Vi forklarede, at Alexander Lowen, en studerende hos og senere kollega til Reich, skriver mere klart og dybtgående om bioenergetik end Reich, hvorfor vi har Alexander Lowen's bøger på pensumlisten. Herefter udbrød Henriette: "Åh, det er der, den gemmer sig". Vi blev chokerede over at erfare, at ikke alene var Henriette ikke klar over, at Alexander Lowen repræsenterer bioenergetisk terapi, men ekspertpanelet var heller ikke klar over forbindelsen mellem Reich og Lowen og ydermere ikke klar over, at bioenergetik er en af gestaltterapiens rødder.

7. Følgende er et eksempel fra besøget på GI, som gav os den oplevelse, at resultatet af evalueringen var afgjort allerede inden besøget den 24. juni. Den anden repræsentant fra EVA, Jesper Bramsbye, sagde, at GI's regnskab var mangelfuldt og spurgte, hvad GI's indtægtskilde var. Bente Kirk-Campbell svarede, at indtægten udelukkende stammer fra de studerendes betalinger. Jesper Bramsbye accepterede ikke dette svar, og Bente Kirk-Campbell spurgte, hvilken form for dokumentation, der kunne besvare hans spørgsmål på tilfredsstillende vis. Jesper svarede, at det ikke var umagen værd at få flere revisoromkostninger. Bente bad Jesper om en skriftlig redegørelse om hans spørgsmål til indtægter. Jesper lovede at sende det på skrift. På det afsluttende møde med institutlederne den 24. juni mindede Bente Jesper om aftalen, og Jesper lovede at sende spørgsmålet

på skrift. Elleve dage senere, hvor vi skulle have et møde med vor revisor senere på dagen og stadig ikke havde hørt fra Jesper, ringede Bente for at forhøre sig om hans skriftlige spørgsmål. Jesper sendte sit spørgsmål pr. e-mail et par minutter efter. Evan Klarholt, registreret revisor FRR, ringede til Jesper samme dag og sendte Jesper et brev med dokumentation for, at GI's indtægt udelukkende stammer fra de studerende (jf. bilag 7). Jespers modvilje mod at få dokumentation for sit spørgsmål bekræftede vor oplevelse den dag af, at beslutningen vedrørende psykoterapi allerede var taget. Det var kun fordi, vi insisterede på at dokumentere spørgsmålet gennem vor revisor, at GI blev positivt evalueret på økonomien. Denne regnskabsmæssige dokumentation sendt efter besøget på instituttet havde en effekt på det endelige evalueringsresultat. GI's brev af 8. juli 2005 ville derimod ikke få nogen effekt på resultatet, blev vi oplyst om af Henriette Pedersen.

8. I det skriftlige ansøgningsskema fra EVA blev der ikke stillet spørgsmål til, hvilken klient/patient-målgruppe de færdiguddannede terapeuter fra GI undervises i at arbejde med. Ved EVA's besøg og møde med de forskellige grupper af repræsentanter for GI var der ved de fleste møder spørgsmål til målgruppe. Denne ændring, hvad angår fokusering i forhold til, hvad der blev fokuseret på i ansøgningen, gav os den opfattelse, at der var foretaget en forhåndsdom af psykoterapi allerede inden hele evalueringsprocessen startede (jf. bilag 8, Høringssvar fra GI).

I spørgsmålene ved besøget den 24. juni om målgruppe var fokus på incest, og vi blev oplyst om, at vore færdiguddannede terapeuter ikke var kvalificerede til at arbejde med incest. Vi gav nogle overbevisende svar. I den første skriftlige evaluering sendt til institutlederne for korrektion af faktuelle oplysninger og misforståelser nævnes der herefter ikke noget om incest, derimod er der fokus på, at man som færdiguddannet ikke er kvalificeret til at arbejde med personer med spiseforstyrrelser, som er den primære målgruppe, som Social-, Undervisnings- og Sundhedsministeriet oprindeligt ønskede psykoterapeuter skulle arbejde med. Disse uoverensstemmelser får os til at tro, at ekspertpanelet finder grunde til bakke op om en beslutning, der allerede er taget, snarere end at se på de faktiske data og træffe en objektiv beslutning.

9. Endnu et eksempel på ændret fokus fra dagen for EVA's besøg til den skriftlige evaluering: Ved besøget blev vi oplyst om, at vore undervisere ikke har tilstrækkelig uddannelse. I den skriftlige evaluering bliver dette ikke nævnt, og et nyt punkt er anført, nemlig at institutlederne ikke har en 4-årig uddannelse i gestaltterapi. Igen må det nævnes, at ekspertpanelet mangler viden. I begyndelsen af 1980'erne eksisterede der ikke en 4-årig uddannelse i gestaltterapi. En bred vifte af internationale lærere afholdt kurser, som Bente Kirk-Campbell organiserede en del af og deltog i.

10. I vor desperation over at blive evalueret af et ekspertpanel alle fra samme modalitet, som er forskellig vor, og som vi ikke kan få lov at tale direkte med, og med to repræsentanter fra EVA, som ikke har en viden om psykoterapi samt med baggrund i de ovennævnte punkter 5 til 9, skrev vi et brev til Henriette Pedersen og Jesper Bramsby dateret den 8. juli 2005 (jf. bilag 6).

Efter afsendelsen af brevet den 8. juli 2005 ringede Bente Kirk-Campbell til Lotte Mac i Socialministeriet for at informere hende om, at vi havde sendt brevet til EVA. Bente gjorde endvidere Lotte Mac opmærksom på, at ekspertpanelet ikke havde tilstrækkelig kendskab til psykoterapi generelt og til gestaltterapi i særdeleshed samt til voksenundervisning. Lotte Mac var overrasket og virkede nervøs, og hun spurgte, om hun måtte se brevet til EVA. Dette brev ligger således også i Socialministeriets arkiv.

Alle de institutledere, der deltager i evalueringen, som vi har haft kontakt med, er utilfredse med den upartiske behandling, de har været udsat for fra EVA's side, samt med valg af ekspertpanel. Denne utilfredshed var så stor, at formanden for Sammenslutningen af Psykoterapeutiske Uddannelser i Danmark (SPUD), Allan Holmgren og formanden for Psykoterapeutforeningen i Danmark (PF), Erik B. Smith, skrev et brev til EVA dateret den 14. november 2005 (jf. bilag 5). Herefter fulgte et møde

mellem Allan Holmgren og Erik B. Smith samt Henriette Pedersen, Jesper Bramsbye og Christian Thüne, direktør for EVA. Mødet har indtil nu ikke resulteret i nogen ændringer.

Ud fra nærværende brev med bilag samt Jeres efterfølgende undersøgelse håber vi, at I vil overveje sagen nøje og give den højeste prioritet.

Lige meget hvilket resultat EVA kommer frem til, har hele proceduren været uprofessionel, ikke objektiv og partisk.

Vi kræver, at denne evalueringsproces annulleres, og at udgifterne refunderes (jf. bilag 9).

Med venlig hilsen

Bente Kirk-Campbell
Instituttleder
Bakkedraget 34
3480 Fredensborg

e-mail: gestaltterapi@kursus.dk

David Kirk-Campbell
Instituttleder
Bakkedraget 34
3480 Fredensborg

e-mail: gestaltterapi@kursus.dk

Kopi:

Henriette Pedersen, EVA

Sigrid Flechner, Socialministeriet

Allan Holmgren, Sammenslutningen af Psykoterapeutiske Uddannelser i Danmark

Erik B. Smith, Psykoterapeut Foreningen i Danmark

Bilag:

1. GI's program og Studieordning
2. Kristeligt Dagblad
3. GI's redegørelse til EVA
4. Besøget fra EVA
5. Brev, 14 november 2005, fra Psykoterapeut Foreningen i Danmark og Sammenslutningen af Psykoterapeutiske Uddannelse i Danmark
6. GI's brev til EVA 8 juli 2005
7. Brev fra revisor, Evan Klarholt
8. Hørings svar fra GI
9. GI's udgifter til evalueringen